

KS. MIECZYŚLAW KOGUT ^{a, @}

 0000-0002-0713-9887

^a Papieski Wydział Teologiczny; Instytut Historii Kościoła i Teologii Pastoralnej;
Katedra historii Kościoła w starożytności i średniowieczu oraz patrologii, ul. Katedralna 9,
50-328 Wrocław, dolnośląskie, PL

[@] MKogut@PWT.Wroc.PL

Władysław Piechota, *Sylwetka duchowa ks. arcybiskupa Bronisława Dąbrowskiego, Włocławek : Teologiczne Towarzystwo Naukowe Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku 2025; 375 s.*

Osobowość Arcybiskupa Bronisława Dąbrowskiego w kontekście Kościoła Polski Ludowej

Arcybiskup Bronisław Dąbrowski, na tle biskupów Kościoła katolickiego działających w realiach Polski Ludowej, bez wątpienia wyróżniał się jako postać niezwykle charyzmatyczna, posiadająca rzadką umiejętność harmonijnego łączenia powołania duchownego z niełatwą misją reprezentowania Kościoła w dialogu z władzami komunistycznymi. Był nie tylko wybitnym kapłanem, ale także zręcznym i doświadczonym mediatorem, który w warunkach opresji systemu totalitarnego potrafił dbać o dobro Kościoła, jednocześnie nie rezygnując z troski o człowieka. W swojej działalności zawsze pozostawał wierny charyzmatowi Zgromadzenia Małego Dzieła Bożej Opatrzności, którego założycielem był św. Alojzy Orione. To właśnie z tego źródła czerpał inspirację, siłę duchową i sens swojego życia. Dąbrowski poświęcił się całkowicie służbie Bożej, a jego szeroki zakres działań na różnych płaszczyznach życia kościelnego czyni go postacią godną głębokiej analizy, szczególnie w zakresie jego duchowości.

Wielu badaczy już wcześniej podejmowało tematykę jego działalności w kontekście historii Kościoła w Polsce, koncentrując się głównie na aspektach politycznych i organizacyjnych jego życia. Jednakże ks. Władysław Piechota podjął się zadania niezwykle trudnego

i zarazem nowatorskiego – przeanalizowania duchowości arcybiskupa Dąbrowskiego. To ambitne przedsięwzięcie jest tym bardziej warte uwagi, że duchowość, będąca istotą życia każdego kapłana, wymyka się prostym definicjom i nie podlega łatwym klasyfikacjom. Jest to proces wewnętrzny, oparty na doświadczeniach i osobistej relacji z Bogiem, który w przypadku Dąbrowskiego spletał się z jego działalnością publiczną i duszpasterską.

Nowatorstwo podejścia i metodologia badawcza

Recenzowana praca ks. Piechoty zasługuje na szczególną uwagę przede wszystkim ze względu na jej unikalny charakter badawczy. Autor wypełnia lukę w dotychczasowych badaniach nad postacią arcybiskupa Dąbrowskiego, które dotąd skupiały się niemal wyłącznie na jego aktywności politycznej i administracyjnej w Kościele. Wprowadzenie perspektywy duchowej pozwala na nową, głębszą refleksję nad postacią, która wywarła ogromny wpływ na życie Kościoła w Polsce. Duchowość bowiem, będąca centralnym elementem życia każdego kapłana, w przypadku Dąbrowskiego miała wyjątkowy wymiar, który ks. Piechota starannie i pieczołowicie rekonstruuje, korzystając z szerokiego zakresu źródeł.

Metodologia zastosowana w pracy jest godna uznania. Ksiądz Piechota skrupulatnie analizuje zarówno źródła drukowane, jak i niepublikowane materiały archiwalne, w tym osobiste notatki, listy, homilie oraz inne pisma arcybiskupa. Na szczególną uwagę zasługują materiały archiwalne, które autor odnalazł w różnych zbiorach, a które do tej pory nie były wykorzystywane w badaniach naukowych. Zostały one wnikliwie przeanalizowane, co pozwoliło autorowi na kompleksowe odtworzenie duchowego portretu arcybiskupa Dąbrowskiego. Ksiądz Piechota korzysta również z bogatej literatury teologicznej i historycznej, w której porusza się z dużą łatwością i biegłością, co widoczne jest zarówno w narracji, jak i przypisach. Taki warsztat badawczy zasługuje na najwyższe uznanie, bowiem badanie duchowości wymaga nie tylko naukowego rygoru, ale także wewnętrznej wrażliwości badacza.

Duchowość arcybiskupa Bronisława Dąbrowskiego w perspektywie osobistej i zakonnej

Pierwszy rozdział pracy stanowi wprowadzenie do tematyki wpływu środowiska na kształtowanie się duchowości arcybiskupa Dąbrowskiego. Autor przekonująco pokazuje, że na rozwój duchowy Dąbrowskiego

ogromny wpływ miały jego dom rodzinny oraz najbliższe otoczenie, a w szczególności matka, której pobożność oraz głęboka religijność wywarły niezatarte piętno na przyszłym arcybiskupie. To w środowisku rodzinnym Dąbrowski wzrastał w wierze i stopniowo odkrywał swoje powołanie kapłańskie. Szczególną rolę w tym procesie odegrał także ks. Franciszek Korszyński, który stał się duchowym przewodnikiem młodego Dąbrowskiego i w dużej mierze wpłynął na jego decyzję o wstąpieniu do Zgromadzenia Małego Dzieła Bożej Opatrzności. Autor podkreśla, że sam Dąbrowski wielokrotnie powtarzał, iż wszystko, czym był, zawdzięczał Bogu, Kościołowi, zgromadzeniu zakonnemu oraz osobom, które spotkał na swojej drodze życiowej. Tego rodzaju pokora i wdzięczność są kluczowymi elementami jego duchowości, które autor precyzyjnie przedstawia.

Drugi rozdział, zatytułowany *Człowiek drogą Kościoła*, wprowadza czytelnika w zagadnienia związane z antropologią teologiczną arcybiskupa Dąbrowskiego. Autor pokazuje, że dla Dąbrowskiego człowiek zawsze był centralnym punktem odniesienia jego posługi duszpasterskiej. Wyznacznikiem kapłańskiej drogi arcybiskupa stał się człowiek – jako podstawowa droga Kościoła, zgodnie z nauczaniem Soboru Watykańskiego II oraz Jana Pawła II. Dąbrowski realizował wizję Kościoła, który jest dla człowieka i służy człowiekowi w wielu wymiarach – religijnym, duchowym, społecznym i kulturowym. Ksiądz Piechota w sposób niezwykle klarowny ukazuje, jak arcybiskup wcielał te zasady w życie, szczególnie w swojej pracy duszpasterskiej w trudnym okresie powojennym.

Trzeci rozdział pracy poświęcony jest duchowemu wymiarowi życia arcybiskupa Dąbrowskiego, który w swojej posłudze kapłańskiej nie ograniczał się jedynie do teorii, lecz z niezwykłą skutecznością wcielał w życie wartości chrześcijańskie. Autor podkreśla, że Dąbrowski, dostrzegając człowieka w każdej sytuacji, zawsze starał się pomagać w sposób prosty, szczerzy i bezinteresowny. Jego postawa w stosunku do ludzi, zwłaszcza do chorych i potrzebujących, była pełna ciepła, życzliwości i empatii. To właśnie te cechy sprawiały, że Dąbrowski cieszył się ogromnym autorytetem i szacunkiem wśród wiernych, a także współbraci kapłanów.

Zgromadzenie i charyzmatyczne życie zakonne

Czwarty rozdział pracy dotyczy specyficznej duchowości arcybiskupa, którą budował przede wszystkim na fundamencie duchowości zakonnej.

Ksiądz Piechota szczegółowo omawia wpływ Zgromadzenia Małego Dzieła Bożej Opatrzności na kształtowanie się osobowości duchowej Dąbrowskiego. Jako kleryk miał on bezpośredni kontakt ze św. Alojzym Orione, który wywarł na niego głęboki wpływ. Charyzmat tego zgromadzenia stał się dla arcybiskupa wyznacznikiem jego drogi do świętości. Autor precyzyjnie ukazuje, w jaki sposób duchowość zakonna, oparta na miłości bliźniego oraz zaufaniu Bożej Opatrzności, była nie tylko fundamentem życia arcybiskupa, ale także źródłem jego wewnętrznej siły, szczególnie w trudnych momentach posługi biskupiej.

Autor zwraca szczególną uwagę na charakterystyczne cechy duchowości Dąbrowskiego, które przejął od św. Alojzego Orione. Na pierwszym miejscu stawia miłość, która była dla arcybiskupa nie tylko zasadą teoretyczną, ale także codzienną praktyką. W życiu codziennym objawiała się ona w postaci niesienia pomocy innym, a także w postawie pełnej pokory i zaufania do Boga. Autor podkreśla, że Dąbrowski, nawet w najtrudniejszych sytuacjach, nigdy nie tracił wiary w Bożą Opatrzność i zawsze potrafił dzielić się uśmiechem, nawet w chwilach, które wydawały się beznadziejne.

Świętość jako cel życia duchowego

Ostatni, piąty rozdział pracy, dotyczy kwestii świętości jako najwyższego wymiaru życia duchowego. Autor podkreśla, że dla arcybiskupa Dąbrowskiego dążenie do świętości było czymś zupełnie naturalnym, wręcz oczywistym. Jako chrześcijanin i zakonnik, nie pozostawiał tej sfery jedynie w sferze marzeń czy aspiracji – przekładał ją na codzienne życie, a jego aktywność duszpasterska była żywym świadectwem tej wewnętrznej walki o świętość. Ksiądz Piechota szczegółowo opisuje, w jaki sposób triada teologiczna: wiara, nadzieja i miłość, stanowiła centralny element duchowości arcybiskupa Dąbrowskiego oraz zasadę jego działalności pasterskiej.

* * *

Podsumowując recenzję tej wartościowej publikacji, należy stwierdzić, że ks. Władysław Piechota dokonał dzieła wyjątkowego. Jego analiza duchowości arcybiskupa Bronisława Dąbrowskiego nie tylko uzupełnia dotychczasowe badania na temat tej wybitnej postaci, ale także otwiera nową perspektywę badawczą, która może być inspiracją dla kolejnych pokoleń badaczy.